

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Stavebné bytové družstvo Bratislava IV**, so sídlom v Bratislave, Polianky 9, IČO: 00 169 731, zastúpený JUDr. Jozefom Drvárom, advokátom so sídlom Belinského 16, 851 01 Bratislava, proti žalovaným: **1/ P. 2/ M.** zastúpená Mgr. Róbertom Schronkom, advokátom so sídlom Štúrova 37, 949 01 Nitra, **o vypratanie bytu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 379/2009, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Co 86/2013, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Co 86/2013 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 13. septembra 2012 č.k. 6 C 379/2009-122 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 13. septembra 2012 č.k.: 6 C 379/2009-122 uložil žalovanej 2/ v lehote 15 dní vypratať dvojizbový byt č. 13 na druhom poschodí v Bratislave, Pekníkova 3, bez nároku na bytovú náhradu. Voči žalovanému 1/ návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že návrh na vypratanie bytu je čiastočne dôvodný, nakoľko manželstvo žalovaných bolo rozvedené a od rozvodu manželstva v predmetnom byte zostala bývať len žalovaná 2/. Žalovaný 1/ nebýval v predmetnom byte aj pred rozvodom manželstva žalovaných, nemá v byte žiadne svoje veci, toto jeho tvrdenie nikto nespochybňoval, preto súd prvého stupňa návrh na jeho vypratanie ako nedôvodný zamietol. Žalovaný 1/ má iný byt, v ktorom býva a v predmetnom byte nemá žiadne veci, ktoré by mali byť vypratane. Ďalej konštatoval, že žalovanej 2/

rovnako ako žalovanému 1/ zaniklo právo nájmu k predmetnému bytu výpoveďou z nájmu bytu v zmysle § 711 ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka zo 17. septembra 2003. Žalobca podal návrh na vypratanie účastníkov z toho dôvodu, že nájomné a služby spojené s užívaním bytu neboli žalovanými riadne platené. V priebehu konania žalovaná 2/ vyrovnala dlh na nájomnom, no k uzavretiu dohody so žalobcom o obnovení nájomného vzťahu k bytu nedošlo. Súd prvého stupňa tak mal za preukázané, že žalovaná 2/ užíva predmetný byt bez právneho dôvodu.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ rozsudkom zo 4. apríla 2013 sp.zn. 3 Co 86/2013 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a uložil žalovanej 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 79,58 € titulom trov právneho zastúpenia. Dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a stotožnil sa s jeho odôvodnením. Odvolací súd uviedol, že žalovaná 2/ neuviedla, na akom základe sú uvedené skutočnosti ohľadom odkúpenia bytu a zaplataenia kúpnej ceny odvolacím dôvodom v zmysle § 205a ods. 1 O.s.p., keď bola súdom prvého stupňa riadne poučená v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. a netvrdila, že by tieto skutočnosti bez svojej viny nemohla označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Nakoľko uvedené skutočnosti neboli podľa odvolacieho súdu uplatnené pred súdom prvého stupňa, nie sú odvolacím dôvodom. Uviedol, že námietka žalovanej 2/ ohľadom nevykonania navrhovaných dôkazov zo strany súdu prvého stupňa je nedôvodná, keď podľa neho žalovaná 2/ napriek poučeniu podľa § 120 ods. 4 O.s.p. žiadne dôkazy neoznačila ani nepredložila (a to ani v odvolacom konaní).

Žalovaná 2/ napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním z dôvodu, že jej bola postupom súdu prvého stupňa, ako aj postupom odvolacieho súdu, odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a to tým, že jej nebolo doručené predvolanie na pojednávanie, ktoré sa konalo 13. septembra 2012, na ktorom súd prvého stupňa vyhlásil rozsudok, ktorým sa konanie pred súdom prvého stupňa skončilo. Uviedla, že súd prvého stupňa vytýčil termín pojednávania na 5. júna 2012, na ktoré boli účastníci riadne predvolaní na predchádzajúcom pojednávaní konanom 19. apríla 2012. Z predmetného pojednávania sa žalovaná 2/ riadne a včas ospravedlnila a požiadala súd o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti. Ďalej uviedla, že na predmetnom pojednávaní konanom 5. júna 2013 sa nikto nezúčastnil, vzhľadom k čomu súd prvého stupňa pojednávanie odročil na 13. septembra 2012 s tým, že účastníci budú opätovne volaní (č.l. 117). Uvádza, že v čase,

kedy jej mala byť zásielka doručovaná, ako aj počas plynutia úložnej lehoty sa nezdržiavala na adrese doručenia a bola odst'ahovaná v mesiacoch jún, júl 2012 prechodne zo zdravotných dôvodov u svojho druha. Uvedenou skutočnosťou sa podľa žalovanej 2/ odvolací súd nezaoberal, hoci mal povinnosť tak urobiť, jeho postupom jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žalovaná 2/ argumentuje, že doklad o doručení predvolania žalovanej 2/ sa v spise nenachádza. Navrhuje odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ navrhuje dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a žiada priznať trovy právneho zastúpenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou odvolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné, ak smeruje proti takému jeho rozhodnutiu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku

súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolaním žalovanej 2/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký jeho potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba ale zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Žalovaná 2/ existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalovaná 2/ v dovolaní namieta, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom,

prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu, aby v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania prejednal vec na pojednávaní v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že účastník bol na pojednávanie riadne predvolaný, na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Splnenie predpokladov pre možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka musí súd skúmať veľmi dôsledne, pretože jeho nesprávny postup v tomto smere môže mať za následok porušenie základného práva účastníka vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to práva na verejné pojednanie veci v jeho prítomnosti.

Na to, aby bolo možné hovoriť o tom, že bol účastník na pojednávanie riadne predvolaný, musí mu byť predvolanie na pojednávanie riadne doručené.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle citovaného ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia. Aj keď tento pojem nie je výslovne definovaný, zjavne sa jedná o miesto, kde by adresát mohol byť v rozhodnej dobe doručovateľom zastihnutý, a to buď priamo, alebo aspoň prostredníctvom upovedomenia o uložení zásielky, ak bolo urobené vhodným spôsobom. Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou,

ktorú pošta vracia späť odosielateľovi (odosielajúcemu súdu). Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., potvrdzuje to, čo je v nej uvedené, pričom v zmysle ustanovenia § 45 ods. 2 O.s.p. údaje uvedené na doručenke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke skutočne uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka (resp. jeho zástupcu), ktorému bolo doručované, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval (účastník nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je uvedené na doručenke, teda o čom neplatí predpoklad pravdivosti). Záver súdu o účinnom náhradnom doručení je možný, len ak je zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval a mal tak reálnu možnosť dozvedieť sa, že bude vykonaný opätovný pokus o doručenie v deň a hodinu uvedenú v oznámení doručovateľa.

Okolnosť, že sa adresát (žalovaná 2) v mieste doručenia dňa 11. júla 2012 zdržoval, doručenka nepotvrdzuje, pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“). Za týchto okolností bolo povinnosťou súdu prvého stupňa vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti. Súd prvého stupňa však takto nepostupoval, preto jeho právny záver o uplatnení fikcie doručenia predvolania nebol správny. V dôsledku toho nesprávne konštatoval splnenie podmienok pre možnosť pojednania veci v neprítomnosti žalovanej 2/ v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Na pojednávaní dňa 13. septembra 2012 bez prítomnosti žalovanej 2/ a bez riadneho doručenia predvolania na pojednávanie žalovanému 1/ a žalovanej 2/ (č.l. 116) vyhlásil súd prvého stupňa rozsudok. Pretože tento nedostatok nebol odstránený ani odvolacím súdom, ktorý oznámil na úradnej tabuli súdu v lehote čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania, bolo konanie pred oboma súdmi zaťažené vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t. j. odňatím možnosti žalovanej 2/ konať pred súdom.

Nakoľko došlo k odňatiu možnosti žalovanej 2/ konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania

nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. marca 2016

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Vanda Šimová